

Bemærkninger til forslaget

Der har i flere år været fokus på borgeres overtrædelser af regler, og der er gennemført en lang række sanktionsmuligheder over for borgerne. Der kan f.eks. trækkes i kontanthjælp, dagpenge, boligstøtte m.v. også ved mindre forseelser. Men de mange borgere, der bliver udsat for myndighedernes overtrædelser af helt klare retsregler, står som regel magtesløse.

Der er gennemført en række retsregler, der skal sikre borgernes retssikkerhed: regler om ret til aktindsigt, om partshøring, om klagevejledning, om tidsfrister – regler, der skal sikre, at myndighedsafgørelser træffes på så korrekt et grundlag som muligt. Men det er alligevel meget sjældent, at selv grove overtrædelser af sådanne regler har nogen som helst konsekvenser for myndighederne.

Forslagsstillerne ønsker ikke at gå så vidt som til at foreslå, at en myndighedsafgørelse skal være ugyldig, hvis ikke reglerne om partshøring m.v. er overholdt, men ønsker på den anden side, at lovovertrædelser skal have en konsekvens, myndighederne kan mærke.

Forslaget om udbetaling af en bod til borgeren er inspireret af reglerne om ansættelsesbeviser. Hvis en arbejdsgiver ikke har givet den ansatte et ansættelsesbevis eller ansættelsesbeviset ikke lever op til en række krav, så har den ansatte krav på en bod på 5.000 kr., uanset om fejlen har haft nogen betydning eller ej. Disse regler finder også anvendelse over for kontanthjælpsmodtagere, der er tvangsaktiverede.

Konkret foreslår Enhedslisten, at der skal betales en bod, hvis en myndighed har overtrådt de regler, der skal sikre borgernes retssikkerhed. Disse regler findes bl.a. i retssikkerhedsloven, offentlighedsloven, forvaltningsloven og persondataloven. Det er bl.a. regler om tidsfrister, partshøring, klagevejledning, skriftlig begrundelse, aktindsigt og skriftlige handleplaner,

men der kan også være andre regler. Den endelige afgrænsning af, hvilke bestemmelser der skal være omfattet af pligten til at betale bod ved overtrædelse af bestemmelserne, må ske i forbindelse med regeringens udarbejdelse af lovforslag.

Forslagsstillerne foreslår, at boden skal udbetales til den berørte borger ligesom ved lov om ansættelsesbeviser. Bodden må selvfølgelig ikke på nogen måde kunne modregnes i kontanthjælp eller anden indkomst og skal ikke være skattepligtig.

Det er helt afgørende, at det bliver fastslået, at en eventuel betaling af bod for manglende overholdelse af reglerne om f.eks. partshøring ikke må få indflydelse på vurderingen af, om afgørelsen eventuelt skal ændres. Hvis en borger ikke er blevet hørt, før der er truffet afgørelse i den pågældende sag, og borgeren klager over både afgørelsen og den manglende partshøring, så skal der for det første udbetales en bod, fordi reglerne om partshøring er overtrådt, for det andet skal der foretages partshøring, og for det tredje skal der foretages en helt ny vurdering af sagen på baggrund af partshøringen. Og i denne vurdering må det ikke indgå som et element, at der er betalt en bod.

Formålet med beslutningsforslaget er at ændre fokus i balancen mellem myndighed og borger. Forslagsstillerne kunne ønske sig en mere ligeværdigt balance. Som billedet er nu, er det borgeren, der straffes med bøder, og myndighederne, der ustraffet kan overtræde den ene regel efter den anden. Forslagsstillerne håber også, at myndighederne vil blive bedre til at overholde de regler, der skal sikre borgernes retssikkerhed, hvis de risikerer en bod ved overtrædelse. Og hvis reglerne bliver overholdt, vil det forhåbentlig også føre til mere korrekte afgørelser og til, at borgerne bliver inddraget i deres egne sager.